

St. Martinus-beiaard in Weert voltooid

Arie Abbenes

De gotische hallekerk in het Limburgse Weert was reeds lange tijd voorzien van een onvoltooide torenromp in laatgotische Kempische stijl. In de jaren tachtig van de vorige eeuw verhoogde men de toren met een bakstenen derde geleding en een zeer hoge spits. De totale hoogte reikte tot 100 meter. In 1940 woei deze spits omver, waarna de romp in 1958 een open, vierkante lantaarn kreeg. De hoogte werd nu 90 meter. Na de bouw van de nieuwe bekroning bracht men de vier luidklokken van de oude luidzolder naar de open lantaarn. Het betrof hier de klokken 'Maria' (Petit & Fritsen 1949 - toon b^0), 'Jesus Maria' (Julien, hergoten door Michaux in 1912 - toon cis^1), 'Maria, doer den wille dijn beschermse die mij horende sin' (onbekende gieter 1692 - toon dis^1), en 'Alfonsus' (Petit & Fritsen 1949 - toon fis^1).

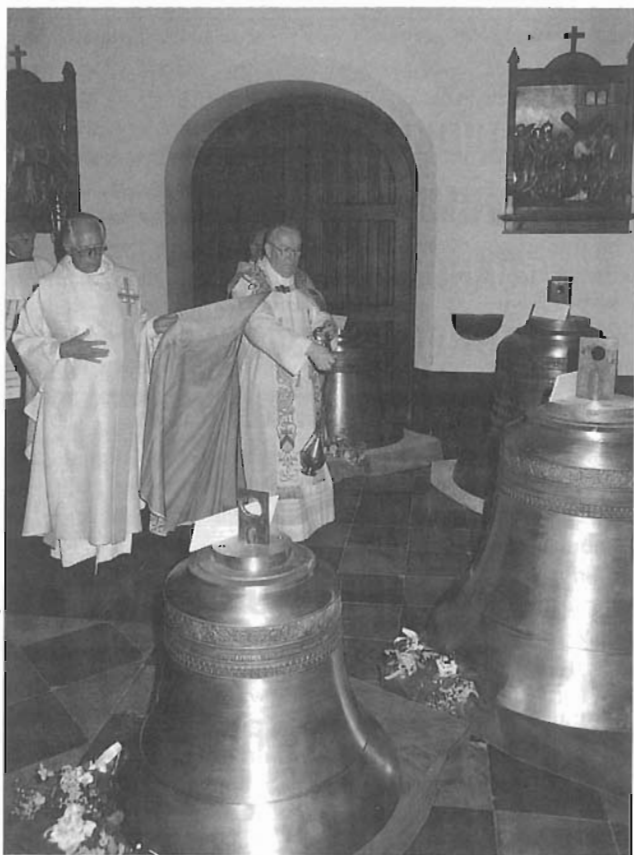
De prachtige middeleeuwse klokkenstoel stond nog steeds lager in de toren, en de luidklokken hingen onder in de grote ijzeren stoel waarin later ook de beiaard zou moeten komen.

De eerste plannen voor een beiaard dateren uit 1951. Men besloot uiteindelijk om een beiaard in b^0 , van vier oktaven aan te schaffen. Helaas kon dit ambitieuze plan niet direkt gerealiseerd worden. In 1959 krijgt Petit & Fritsen de opdracht tot het gieten van 39 carillonklokken op basis g^1 . Slechts 35 klokken worden direkt aangesloten op een bandspeelapparaat en een pianoklavier. Het geheel raakt in verval en de Adviescommissie wordt in de arm genomen. Na lang wikken en wegen besluit het inmiddels gevormde comité onder leiding van voorzitter Jan Mertens, om het oude plan weer uit de kast te halen en de grootse plannen uit de vijftiger jaren te realiseren.

De vier luidklokken worden aan de beiaard gekoppeld en vier grote klokken nieuw gegoten, teneinde het gat tussen luidklokken en bestaande beiaardklokken op te vullen. Halverwege de grote ijzeren stoel, in de hoge lantaarn, is een prachtige cabine voor het klavier gebouwd. De bestaande klokken zijn iets anders gerangschikt en hebben klepels en nieuwe hamers voor het automatisch spel gekregen. Het tractuursysteem voor het handspel is uitgerust tuimelassen. Alle werkzaamheden zijn door de oorspronkelijke maker, Petit & Fritsen, uitgevoerd.

Op zaterdag 3 oktober is het spel op Limburgs-feestelijke wijze in gebruik genomen. Een beiaardconcert door schrijver dezes maakte deel uit van deze genoeglijke middag. Hoe het verder zal gaan met de bespeling van de Weerter beiaard is nog niet geheel duidelijk. De eigenaar, het kerkbestuur, die de exploitatie in handen gegeven heeft van het beiaardcomité, heeft vooralsnog geen financiële middelen om een vaste beiaardier aan te stellen. Wel zal op gezette tijden de beiaard bespeeld worden door gast-beiaardiers.

Het resultaat van de recente werkzaamheden is bepaald imposant te noemen. Een zware beiaard op basis b^0 is geen alledaagse verschijning meer in de Nederlandse beiaardwereld. De hoge open toren zorgt ervoor dat



*De wijding van de vier nieuwe klokken door deken
Frans van Tuel op 11 juli 1992.*

het geluid ver en krachtig draagt. De beiaard torent dan ook hoog uit boven de lage bebouwing van de stad.

De beiaardklokken uit 1959 van Petit & Fritsen klinken als ensemble zeer karakteristiek. Wat onzuiverheid stoort niet echt, vooral na enige minuten, wanneer er gewenning opgetreden is. Helaas zijn de klokken wat gecorrodeerd. De kleinste klokken klinken daardoor korter dan wij van een nieuwe beiaard gewend zijn. Het is immers geen nieuwe beiaard meer! Luidklok 2 en 3 munten niet uit door zuiverheid, nummer 3 is bovendien wat geremd van klank. Ondanks deze kleine tekortkomingen doet het geheel zeer aangenaam aan. Het is een beiaard met een eigen 'geluid'.

Wanneer ik dit schrijf (2 november '92) zijn de werkzaamheden nog niet geheel afgerond. Enkele problemen met de tractuur van het handspel moeten nog opgelost worden. Toch kunnen wij nu reeds het Weerter beiaardcomité toeroepen: "Van harte proficiat en ga door met uw arbeid".